

Početna stranica>Novac/novčana potraživanja>Osiguravanje imovine tijekom sudskog postupka u zemljama EU-a

Otvoreni postupci u području građanskog pravosuđa koji su započeti prije isteka prijelaznog razdoblja nastavit će se na temelju prava EU-a. Na temelju uzajamnog sporazuma s Ujedinjenom Kraljevinom na portalu e-pravosuđe do kraja 2022. ostat će dostupne informacije povezane s Ujedinjenom Kraljevinom.

Osiguravanje imovine tijekom sudskog postupka u zemljama EU-a**Škotska****1 Koje vrste mjera postoje?****Utuzivanje tražbina za postupke u tijeku**

Utuzivanje tražbina za postupke u tijeku zaštitna je mjera koja se primjenjuje tijekom trajanja sudskog postupka ili neposredno prije njegova početka. Njome se tužitelju (vjerovniku) omogućuje da očuva imovinu tuženika tako da ona bude dostupna za ispunjenje svih odluka (presuda) donesenih u sudskom postupku u korist tužitelja.

Postoje dvije vrste utuzivanja tražbina za postupke u tijeku. Prva se vrsta odnosi na zaustavljanje za postupke u tijeku, to jest metodu kojom tužitelj u okviru tužbe za isplatu novca zapravo može „zamrznuti” bilo koji novčani iznos ili imovinu tuženika u posjedu treće strane. Trećoj strani u tom je slučaju zabranjeno isplaćivanje novca ili prijenos imovine. Druga se vrsta odnosi na sprječavanje za postupke u tijeku kojim se tuženika sprječava da prenese bilo koju nepokretnu imovinu u svojem vlasništvu ili da njome raspolaze. Upotrebljava se u pogledu zemljišta ili nepokretne imovine, a ne novčanih iznosa ili pokretne imovine te se njome sprječava tuženika da upravlja svojom imovinom na način koji bi mogao dovesti u pitanje tražbinu tužitelja, na primjer, prodajom imovine, a zatim raspolaganjem prihodom od njezine prodaje.

Ako u okviru tužbe sud presudi u korist tužitelja, zaustavljanje za postupke u tijeku i sprječavanje za postupke u tijeku pri izvršenju je moguće pretvoriti u obično utuzivanje tražbina.

Privremeno oduzimanje

Privremeno oduzimanje privremeno je utuzivanje tražbina slično utuzivanju tražbina za postupke u tijeku kojim se tužitelju omogućuje da u tijeku sudskog postupka oduzme pokretnu imovinu tuženika. Njime se zapravo ograničava mogućnost tuženika da upravlja oduzetom pokretnom imovinom u svojem vlasništvu do zaključenja postupka. Međutim, privremeno oduzimanje ne može se primjenjivati na obiteljsku kuću te određene predmete. Nadalje, nakon što se donese odluka, njome se ne može izravno izvršiti oduzimanje; prije nego što se oduzeti predmeti mogu staviti na dražbu, potrebna je obavijest o naplati te dodatno oduzimanje.

Privremena zabrana

Zabrana se odnosi na sudski nalog kojim se osobu sprječava da nešto učini, na primjer, ustupi imovinu, tako da se može primjenjivati za očuvanje postojećeg financijskog stanja tuženika. Privremena zabrana ima istu zakonsku snagu kao zabrana, ali se obično odobrava u ranoj fazi sudskog postupka, nakon podnošenja zahtjeva za zabranu, a prije ispitivanja činjenica. Zbog toga je podložnija osporavanju ili opozivu.

Očuvanje dokumenata i druge imovine

Sud može naložiti privremeno očuvanje dokumenata i druge imovine (uključujući zemljište) kojim će se stranci omogućiti da očuva stvarne dokaze ili pribavi dokaze.

2 Pod kojim se uvjetima takve mjere mogu naložiti?**2.1 Postupak****Utuzivanje tražbina za postupke u tijeku**

Utuzivanje tražbina za postupke u tijeku može se provesti samo na temelju sudskog naloga. Vrhovni građanski sud i grofovijski sudovi mogu izdavati naloge za zaustavljanje ili sprječavanje za postupke u tijeku ili za privremeno oduzimanje. Zaustavljanje za postupke u tijeku i privremeno oduzimanje primjenjuju se samo ako se tužbom traži plaćanje novčanog iznosa, uz iznimku troškova. Nalog za sprječavanje za postupke u tijeku primjenjuje se ako se tužbom zahtijeva sličan ishod ili se njome traži konkretna provedba obveze prenošenja nepokretne imovine na tužitelja ili davanja stvarnog prava na jamstvo nad nepokretnom imovinom.

U tužbama koje provode grofovijski sudovi tužitelj obično traži da mu se odobri nalog za utuzivanje tražbina za postupke u tijeku podnošenjem zahtjeva u okviru naloga za podnošenje tužbe. Tim se nalogom predstavlja tražbina tužitelja. Utuzivanje tražbina za postupke u tijeku može se primijeniti u bilo kojem trenutku do donošenja konačne odluke u korist tužitelja. Dostavljanje naloga za zaustavljanje, sprječavanje ili oduzimanje obično provodi službenik grofovijskog suda (sudski službenik imenovan za dostavu pismena i izvršenje naloga).

Za ishođenje naloga za utuzivanje tražbina za postupke u tijeku potrebno je podnijeti zahtjev škotskom Vrhovnom građanskom sudu. Sudac prvostupanjskog suda u okviru Vrhovnog građanskog suda (*Lord Ordinary*) tada može izdati nalog za utuzivanje tražbina. Raspored zaustavljanja, sprječavanja ili oduzimanja obično određuje službenik Vrhovnog građanskog suda imenovan za dostavu pismena i izvršenje sudskih naloga (*Messenger-at-Arms*).

Očuvanje dokumenata i druge imovine

Prije nego što sud odobri nalog za postupak na koji se odnose dokumenti ili imovina, a koji još nije pokrenut, potrebno je da podnositelj zahtjeva dokaže da je vjerojatno da će se parnični postupak pokrenuti te da se u takvom postupku mogu pojaviti pitanja o predmetnim dokumentima ili drugoj imovini. Kad je riječ o sudskom postupku koji je već pokrenut, nalog će se odobriti samo ako podnositelj zahtjeva dokaže da mu je potreban kako bi konkretnije pojasnio već iznesene tvrdnje (odnosno dokazao ono što je naveo u svojem predmetu). Ako se zahtjev odobri, u nalogu će biti naveden način na koji se zahtijeva njegova primjena. Potom se ovjereni primjerak naloga mora dostaviti strankama protiv kojih je izdan.

2.2 Glavni uvjeti**Utuzivanje tražbina za postupke u tijeku**

Utuzivanje tražbina za postupke u tijeku diskrecijska je mjera i sudovi neće izdavati nalog osim ako je to u skladu s odredbama Zakona o dužnicima (Škotska) iz 1987. i razumno učiniti u svim okolnostima. Tužitelj je obavezan uvjeriti sud da je potrebno izdati nalog.

Privremena zabrana

Kako bi odobrio privremenu zabranu grofovijskom sucu potrebno je dokazati žurnost i neospornost predmeta. Odobrenje privremene zabrane mora biti primjereno s obzirom na sve okolnosti te će se grofovijskom sucu morati dokazati da će se neodobravanjem privremene zabrane tužitelju prouzročiti veće poteškoće nego što bi se odobravanjem prouzročilo tuženiku.

Očuvanje dokumenata i druge imovine

Prije nego što sud odobri nalog potrebno je da podnositelj zahtjeva dokaže da je vjerojatno da će se parnični postupak pokrenuti te da se u takvom postupku mogu pojaviti relevantna pitanja o predmetnim dokumentima ili drugoj imovini. Ako je parnični postupak već pokrenut, nalog se odobrava samo ako podnositelj zahtjeva dokaže da je to potrebno (vidjeti točku 2.1.).

3 Predmet i priroda takvih mjera?

3.1 Koja vrsta imovine može podlijeći takvim mjerama?

Utuživanje tražbina za postupke u tijeku

Zaustavljanjem se u stvarnosti „zamrzavaju“ dobra ili novčani iznosi koji su u vlasništvu tuženika, ali kojima se trenutno koristi treća strana. Ta se treća strana navodi kao subjekt zaustavljanja. Novčana sredstva ili dobra na koje se primjenjuje zaustavljanje ne mogu se prenijeti u posjed vjerovnika ili prodati prije donošenja odluke. Ako je odluka donesena u korist tužitelja, novčana sredstva mogu se automatski osloboditi, no za oslobađanje dobra mora se pokrenuti za to predviđeni postupak oslobađanja.

Sprječavanje je vrsta utuživanja tražbina koja se odnosi na osobe i kojom se tuženika sprječava u raspolaganju svojim udjelom u nepokretnoj imovini u svojem vlasništvu ili davanju jamstva nad tim udjelom na štetu vjerovnika. Sprječavanje se primjenjuje nad nepokretnom imovinom koja je u vlasništvu tuženika, a ne nad imovinom koju mu duguje treća strana.

Privremenim oduzimanjem može se oduzeti materijalna pokretna imovina, uz određene iznimke. Iznimke su svi predmeti koji se nalaze u obiteljskoj kući tuženika, predmeti koji su tuženiku potrebni za obavljanje njegove trgovačke ili poslovne djelatnosti, kvarljiva roba i, ovisno o propisanoj vrijednosti; vozilo tuženika.

Privremena zabrana

Privremenom zabranom tuženiku se s trenutačnim učinkom zabranjuje obavljanje određene radnje. Njome se tuženika ili treću stranu može spriječiti u poduzimanju koraka u pogledu bilo koje vrste imovine.

Očuvanje dokumenata i druge imovine

Vrhovni građanski sud i grofovijski sudovi imaju široke ovlasti u pogledu nalaganja očuvanja, pohrane i zadržavanja dokumenata i druge imovine (uključujući zemljište) koji mogu biti relevantni u svim postojećim ili budućim sudskim postupcima. Sud može naložiti dostavljanje i preuzimanje bilo koje takve imovine te uzimanje uzoraka, a može i provoditi svaku vrstu ispitivanja na njoj.

3.2 Koji su učinci takvih mjera?

Utuživanje tražbina za postupke u tijeku

Zaustavljanje za postupke u tijeku ima učinak „zamrzavanja“ dobara ili novčanih sredstava u vlasništvu tuženika kojima se trenutno koristi treća strana. Ako treća strana raspolaže imovinom na koju se primjenjuje zaustavljanje, tužitelju je obvezna nadoknaditi vrijednost te imovine. Ako sud presudi u korist tužitelja, tužitelj ima pravo prednosti nad imovinom na koju se primjenjuje zaustavljanje. Zaustavljanjem za postupke u tijeku imovina se „zamrzava“, ali se njime ne prenosi vlasništvo te imovine na tužitelja.

Sprječavanjem za postupke u tijeku tužitelju se ne daje stvarno pravo nad imovinom te on ne može pokrenuti postupak kojim bi preuzeo vlasništvo nad imovinom ili je prodao. Učinak te mjere očuvanje je imovine kao dijela imovine tuženika u trenutku pokretanja postupka čime ga se sprječava u raspolaganju svojim udjelom u toj imovini ili davanju jamstva nad tim udjelom. Tužitelj može poništiti svaki dobrovoljni pravni čin koji utječe na imovinu nakon datuma stupanja na snagu zabrane u slučaju da su njegovi interesi ugroženi.

Privremena zabrana

Ako tuženik ne postupi u skladu sa zabranom, tužitelj protiv njega može pokrenuti postupak zbog kršenja zabrane. Ako optužba bude prihvaćena ili dokazana, kazne koje se mogu izreći tuženiku uključuju novčanu kaznu ili moguću kaznu zatvora.

Očuvanje dokumenata i druge imovine

Protiv stranke koja ne postupa u skladu s nalogom u glavnom bi se postupku mogla donijeti odluka zbog ogluhe. Osim toga, protiv bilo koga tko u svojem posjedu drži dokument ili imovinu navedene u zabrani mogao bi se pokrenuti sudski postupak zbog nepoštovanje suda.

3.3 Koliko dugo takve mjere vrijede?

Utuživanje tražbina za postupke u tijeku

Kad je riječ o zaustavljanju, ako sud presudi u korist tuženika, zaustavljanje za postupke u tijeku prestaje vrijediti nakon donošenja konačne odluke. Ako sud presudi u korist tužitelja, zaustavljanje je izvršivo do tri godine od datuma donošenja odluke.

Sprječavanjem se tuženika sprječava da raspolaže svojom nepokretnom imovinom ili daje jamstvo nad njom. Sprječavanje za postupke u tijeku nakon donošenja odluke automatski se pretvara u sprječavanje. Učinak sprječavanja traje pet godina, ali se može produžiti.

Izvršenje privremenog oduzimanja bit će na snazi šest mjeseci ili do opoziva. Ako tužba protiv tuženika bude neuspješna, tada prestaje i privremeno oduzimanje.

Privremena zabrana

Privremena zabrana traje do opoziva ili do konačnog zaključenja postupka. Ako se zabrana odnosi na ograničeno razdoblje, ona će biti važeća do isteka tog roka.

Očuvanje dokumenata i druge imovine

Nalog prestaje biti valjan zaključenjem sudskog postupka.

4 Je li moguća žalba protiv takve mjere?

Utuživanje tražbina za postupke u tijeku

Dva su slučaja u kojima tuženik može ishoditi zabranu kojom se sprječava primjena zaustavljanja za postupke u tijeku. Prvo, ako se može odmah provjeriti bi li zaustavljanje bilo pogrešno, u smislu da je izvršeno bez naloga, ili nezakonito ili zlonamjerno i bez opravdanog razloga. Drugo, ako je tuženik sudu podnio traženi iznos glavnice.

Tuženik ili bilo koja druga osoba s interesom može zatražiti opoziv ili ograničenje naloga koji je izdan za utuživanje tražbina za postupke u tijeku. Opozivom se potpuno ukida nalog i svaka mogućnost utuživanja tražbina koja iz njega proizlazi. Ako se zaustavljanje ili sprječavanje za postupke u tijeku ili privremeno oduzimanje koje se vrši nakon odobravanja naloga smatra neovlaštenim, ono se mora opozvati.

Ako je nalog u stvarnosti bio valjan, ali je zaustavljanje, sprječavanje ili privremeno oduzimanje bilo neučinkovito ili nezakonito, mogućnost utuživanja tražbina može se ograničiti.

Ako tuženik želi opozvati ili ograničiti mogućnost utuživanja tražbina za postupke u tijeku, na tužitelju je da uvjeri sud da se ona ne bi trebala opozvati ili ograničiti. Sud može zahtijevati i da tuženik osigura jamstvo da će se, ako se donese odluka protiv njega, tužitelju staviti na raspolaganje sredstva na koja se primjenjuje zaustavljanje ili njihova vrijednost ili, češće, cijeli dug za koji je podnesena tužba.

Privremena zabrana

Protiv naloga grofovijskog suda kojim se odobrava ili odbija privremena zabrana može se podnijeti žalba bez dopuštenja višeg grofovijskog suca (*Sheriff Principal*) ili uz dopuštenje Vrhovnog građanskog suda.

Protiv naloga Vrhovnog građanskog suda kojim se odobrava ili odbija privremena zabrana može se podnijeti žalba u roku od 14 dana od odobravanja naloga.

Očuvanje dokumenata i druge imovine

Protiv naloga grofovijskog suda kojim se odobrava zahtjev za očuvanje dokumenata ili imovine može se podnijeti žalba u roku od 14 dana od izdavanja naloga.

Svaka osoba protiv koje se Vrhovnom građanskom sudu podnosi zahtjev za očuvanje dokumenata ili imovine može prisustvovati postupku i osporiti zahtjev ako to želi. Pri izvršenju naloga povjerenik kojeg je u tu svrhu imenovao sud tu će osobu obavijestiti o njezinu pravu na traženje pravnog savjeta. Ako je svrha tog savjetovanja pomoći osobi da odluči hoće li od suda zatražiti izmjenu naloga, povjerenik neće pokušati pronaći, uzeti u posjed ili očuvati popisane predmete.

Druge poveznice

[Škotska sudska služba](#)

[Accountant in Bankruptcy](#)

Posljednji put ažurirano: 28/09/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevod je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.